

Homokiné Ujváry Katalin
 Horváth Ákos
 Horváth Csaba
 Ihász István
 Ináncsi László
 Károssy Csaba
 Kerényi Judit
 Kapitány Ervinné
 Lőrincz Andrea
 Makra László
 Mersich Iván
 Mika János
 Nagy Sándor
 Práger Tamás
 Szalai Sándor
 Szegedi Sándor
 Tóth Róbert
 Tőkei László
 Varga Miklós
 Varga Zoltán
 Vig Péter

Tóth Zoltán
 Unger János
 Wantuchné Dobi Ildikó

Választmányi póttagok:

Rimócziné P.A.
 Varga László
 Zsoldos Erzsébet
 Wantuch Ferenc

Tiszteleti tagok:

Barát József
 Bodolai Istvánné
 Czelnai Rudolf
 Dobosi Zoltán
 Hallamáné Lépp Ildikó
 Justyák János
 Kéri Menyhért
 Kőrösi György
 Koppány György
 Szász Gábor
 Vissy Károl

OLVASTUK...

Gyorsul a grönlendi jég olvadása

A grönlendi gleccserek, amelyek az utolsó jégkorszak vége óta lomhán vánszorognak az óceán felé, az utóbbi években felgyorsultak. Egyre több jéghegy szakad le róluk, amelyek elolvadva hozzájárulnak a világtenger további szintemelkedéséhez. A globális felmelegedés következtében bolygónk minden részén megfigyelhető a tengeri és a szárazföldi jégtakaró visszahúzódása. A folyamat nem kíméli sem a magashegységek gleccsereit, sem a grönlendi jégárakat.

Grönland Földünk legnagyobb szigete, közel 20 magyarországnyi (1 833 900 négyzetkilométer) összefüggő jégtakaróval rendelkezik, amely 2.85 millió köbkilométer jeget zár magába. Ha ez a hatalmas mennyiség elolvadna, 7 méterrel emelné meg a világtenger szintjét. Az utóbbi években több tudományos kutatás is foglalkozott a grönlendi jéggel. Ezek megállapították, hogy miközben a jégmező a peremvidéken fogyatkozik, addig a sziget középső részén és az 1500 m feletti régiókban vastagodik a sziget jégtakarója. A napokban újabb eredményt közöltek Eric Rignot (JPL) és Pannir Kanagaratnam (Kansas Egyetem) kutatók a Science-ben. Méréseik szerint a grönlendi gleccserek egyre nagyobb sebességgel haladnak a tenger felé. Akad olyan, amely évente 14 kilométert is megtesz. A kutatók 30 grönlendi gleccser mozgását vizsgálták műholdas adatokat felhasználva. A legjelentősebb sebességnövekedést a sziget déli részének jégárainál

tapasztalták. Kutatásuk azt is alátámasztotta, hogy a jégtakaró bizonyos részei időnként valóban vastagabbá válnak. A sziget középső részén 2003-ban 78 köbkilométerrel gyarapodott a jég, melyet a hó megnövekedett mennyisége okozott. Ugyanakkor ez az időszakos növekedés sem tudja ellensúlyozni a jégmező peremvidéken megfigyelhető olvadást. Számításaik szerint Grönland 220 köbkilométernyi jeget veszít évente. Ez éppen kétszer akkora mennyiség, mint egy évtizeddel ezelőtt.

Az olvadás következtében a gleccserek talpazata síkosabbá válik és a jégárak mozgása felgyorsul. Ennek következtében egyre több jéghegy szakad le róluk a partokon (ún. borjadzás), melyek elolvadva hozzájárulnak a világtenger szintemelkedéséhez. A kutatók szerint Grönland déli részén a felszíni hőmérséklet emelkedése, míg az északon az ideáramló melegebb légtömegek okozzák a gleccserek sebességnövekedését. Az elmúlt 20 évben a levegő hőmérséklete a sziget délkeleti részén 3 fokkal emelkedett és 2350-re akár 8 fokkal is magasabb lehet az átlaghőmérséklet.

A kutatást műholdradar-interferometriás módszerrel végezték, felhasználva az ESA ERS-1, ERS-2 és Envisat holdjainak, valamint a kanadai Radarsat-1 mesterséges holdnak különböző időpontokban, hosszú éveken át rendszeresen gyűjtött adatait.

Úrkaleidoszkóp XX. évfolyam, 3. szám

Közreadta: H. Bóna Márta